

30 Years Faculty of Education of
St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo
30 години Педагогически факултет при
Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“

ПОВИШАВАНЕ ЕФЕКТИВНОСТТА НА ОБУЧЕНИЕ ПРИ МОДУЛ „ТУРИЗЪМ“ В НАЧАЛЕН ЕТАП НА ОСНОВНАТА ОБРАЗОВАТЕЛНА СТЕПЕН

Мирослава Петкова

Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“
Педагогически факултет

Резюме. При осъществяване на третия допълнителен час под формата на модул „Туризм“ се изхожда от това, дали учениците от съответния клас усвояват предвиденото по учебна програма допълнително ядро „Туризм“. В начален етап на основната образователна степен при модул „Туризм“ се изучават основно игри, свързани с пешеходния туризм и ориентирването.

Keywords: module, games, early stage

Туризмът, като специфичен вид двигателна дейност, се практикува на открито в контакт с природата. Въздействието на природните фактори в съчетание с правилни движения и неповторима околна среда е многопосочно. Неусетно, посредством естествени движения, чрез носене на допълнителен товар и възприемане на света с повече анализатори детският организъм се натоварва, укрепва и закалява. Подобрява се устойчивостта му към заболявания и се създава интерес към заобикалящия го свят. Всички тези потенциални възможности за положителни въздействия се реализират само при компетентно отношение към възможностите и особеностите на учениците, с които ще се осъществява дейността, както и на добро познаване на природните обекти (Пенева, 2002).

При осъществяване на третия допълнителен час под формата на модул „Туризм“ се изхожда от това, дали учениците от съответния клас усвояват предвиденото по учебна програма допълнително ядро „Туризм“. В начален етап на основна образователна степен при модул „Туризм“ се изучават основно игри, свързани с пешеходния туризм и ориентирването.

Модулът „Туризм“ поставя много въпроси пред началните учители и тесните специалисти в областта на физическото възпитание и спорта и именно поради тази причина, предлагаме на тяхното внимание няколко туристически игри, с цел повишаване ефективността на обучение.

Примерни допълнителни игри

„Туристическа шафета“

Предназначение: Добре се играе на открито. За изиграването ѝ са необходими раници и различни предмети, които да се поставят в тях (клони, шишарки, камъни и др.). Развива бързина, ловкост, сръчност, съобразителност и внимание.

Съдържание: Участниците се разпределят в няколко еднакви по брой колони и застават зад предварително обозначена стартова линия. На разстояние 15–20 м срещу всяка колона на земята се поставят еднакви по вид и брой предмети – клони, шишарки, камъни и др., и задължително раница. Предметите, заедно с раницата трябва да бъдат толкова на брой, колкото са играчите в един отбор. При сигнал първите от всяка колона бягат в посока към предметите, вземат раницата и се връщат, като я предават на следващия играч. Той по същия начин бяга към предметите, взема един от тях, поставя го в раницата и се връща обратно и т.н. Играта завършва, след като се изредят всички играчи. За победител се обявява отборът, завършил пръв и най-добре строил се в колона.

„Хора – препятствия“

Предназначение: Провежда се добре на открито. Инвентар не е необходим. Играта е доста динамична и изисква концентрация на вниманието.

Съдържание: Участниците се разпределят в няколко еднакви по брой колони и застават зад предварително начертана линия. Пред всяка колона се поставят по 4 препятствия на разстояние 3–4 м едно от друго. Препятствията са играчи, застанали в различни пози. Например: коленичещи (препятствието се прескача), разкрачени (минава се между краката), стълб (играчът–препятствие стои прав, а преодоляващият го се завърта около него), разкрачени на земята (стъпва се между краката на препятствието). При начален сигнал първите играчи от всяка колона бягат в посока към четирите препятствия, като преодоляват всяко едно от тях. Връщат се бегом, пляскаят ръката на следващия играч от колоната и се подреждат последни в нея. Играта завършва, след като се изредят всички играчи. Победител е отборът, завършил пръв и най-добре строил се в колона.

Методически указания: Разстоянието между отборите трябва да бъде три–четири метра, за да не си пречат играчите.

„Търсачи на знамена“

Предназначение: Провежда се добре в гориста местност. Необходими са флагчета (знамена). Развива внимание, съобразителност и колективни взаимодействия.

Съдържание: Играещите се разделят на два отбора. Единият от отборите трябва да скрие в определен район 10 флагчета (знамена). След като направят това, те се връщат при другия отбор. При сигнал на учителя, вторият отбор тръгва да търси и събира флагчетата. След това отборите се сменят. Победител е отборът, който открие флагчетата в местността за по-кратко време.

„Кой ще открие по-бързо мястото на бивака“

Предназначение: Играта се провежда в местност с храсти и по голяма трева. Спомага за развиване на внимание, решителност, съобразителност и преценка за адекватно реагиране в променяща се обстановка.

Съдържание: Участниците се разделят на две групи. Избират се два изходни пункта за всяка група и подходяща поляна, където ще бъде разположен бивакът. На пунктовете учителят дава на всяка група бележки с описание посоката на движение. Например „Придвигнете се към големия бор, намиращ се в края на поляната“. Там учителят е поставил нови указания. След като стигнат до бора, учениците започват да търсят бележката която може да е скрита под камъните, в храстите, закачена на дърво и пр. Тя може да съдържа следното: „Обърнете се на север, движете се 130 крачки и на самотно дърво ще намерите нови указания“. След като преминат 3–4 пункта, отново чрез писмени указания, всяка група трябва да открие мястото, което педагогът е определил за бивак. Групата, която за най-кратко време открие бивака, е победител.

„Отборно ориентиране“

Предназначение: Провежда се на разнообразен терен. За изиграването ѝ са необходими топографски карти, бусоли, контролни талони и знаци с перфоратори. Чрез нея се изучават условните знаци, измерването на разстояния, боравенето с бусола и разчитането на картата.

Съдържание: Играещите се разделят на отбори, състоящи се от петима състезатели. Първите играчи застават на старта, а останалите четирима се разполагат по маршрута (там където са контролните точки). Тръгването на първите състезатели става през една минута, като преди това им се дават картата с отбелязания маршрут, бусола и контролен талон. След като достигнат до втория състезател, перфорират контролния талон и заедно с него тръгват към контролна точка две и т.н., докато всички заедно пристигнат на финала. Победител е отборът, който за най-кратко време премине трасето и е перфорирал всички точки на контролния картон.

Методически указания: При провеждането на играта е добре във всеки отбор да има по две момичета.

„Спортно-туристическа щафета“

Предназначение: Играе се с голям интерес на открито. Необходими са препятствия, плътни топки, чували, малки плътни топки и контролни талони. С комплексния си характер оказва голямо функционално въздействие върху играещите. Развива колективните взаимодействия, сила, бързина, издръжливост, точност и др.

Съдържание: Участието в играта е по отбори, състоящи се от трима състезатели, които заедно се движат по трасето.

Пост „Мост над реката“ – равновесно ходене по хоризонтално препятствие на височина 50–60 см. При падане от препятствието състезателят започва отначало, като отборът има право на три опита. След три неуспешни опита се продължава към следващия пост, но се начислява 1 минута наказателно време.

II пост „В блалото“ – преодоляване на препятствия с подскоци. Правилата са същите като при първи пост.

III пост „Кенгуру“ – придвижване с ходене или подскоци, задържайки плътна топка между краката. При изпускане на топката, правилата са същите като при първи пост.

IV пост „Заек в чувала“ – скачане с чували.

V пост „Стрелци“ – стрелба в хоризонтална цел с диаметър 40–50 см от разстояние 6 метра. Всеки състезател има право на три опита.

VI пост „Ориентировачи“ – перфориране на контролни картони, общо 4 точки на брой. При пропускане на контролен картон – 10 секунди наказателно време.

VII пост „На помощ“ – пренасяне на пострадал с импровизирано столче от ръцете на двамата състезатели. При изпускане се начислява 1 минута наказателно време.

Отборът, който за най-кратко време премине трасето, се обявява за победител.

ЛИТЕРАТУРА

Гудланд, П. (2003). *Повече от 300 игри за всякакви случаи*. София:

Скрипчър юниън.

Давидова, Т., Гърдева, М., Алексиева, М. (2005). *Подвижни и спортно-подготвителни игри*. Велико Търново: Бойка.

Пенева, Б. (2002). *Държавни образователни изисквания и учебни програми по физическо възпитание*. София: НСА.

Петкова, М., Алексиева, М. (2013). *Игрите в началното училище*. Велико Търново: Фабер.

Попов, Г., Ченгер, А. (1988). *444 игри*. София: СУ „Климент Охридски“.

INCREASING THE EFFECTIVENESS OF TRAINING MODULE ON “TOURISM” AT AN EARLY STAGE OF BASIC EDUCATION DEGREE

Abstract. In implementing the third extra hour in the form of module „Tourism” of great importance is whether students learn from the class provided by additional core curriculum „Tourism”. In the initial stage of a major degree in „Tourism” module is taught mainly related games hiking and orienteering. „Tourism” module raises many questions for primary school teachers and specialists in the field of physical education and sport and for that reason we offer to their attention a few travel games to enhance the effectiveness or training.

✉ **Dr. Miroslava Petkova, Assist. Prof.**

Theory and Methods of Physical Education Department
St.Cyril and St.Methodius University of Veliko Turnovo

Veliko Turnovo, Bulgaria

E-mail: m_ira_78@abv.bg